

T.C.

ANAYASA MAHKEMESİ

BİREYSEL BAŞVURU FORMU

İvedilikle incelenmesi ve karar verilmesi

talebi vardır.

1. KİŞİSEL BİLGİLER

I.A. BAŞVURUCUNUN

2. Anılan kararın I. maddesinin J fıkrasında seçim süresince yapılamayacak işler:

J) Seçim süresince yapılamayacak işler;

a) Yurt dışında ve gümrük kapılarında her türlü propagandanın yasak olduğuna (298/94/A-sorun, 94/E-6).

b) 298 sayılı Kanun'un 62. maddesinde sayılanlarla, kamuya yararlı dernekler ve bunlarda görev alan işbunlu n an m e m ur v e hiz m etl i le r in s

e
çimlerde
de
ta
r
afsızlık
l
arını
kor
u
m
ak
zor
u
nda
oldu
k
larına
(
298/6
3
-1).

c) Bir önceki fıkrada yazılı olanların, seçim süresince;

1) Siyasi partilere veya bağımsız adaylara her ne nam altında olursa olsun bağış ve yardımla
nda bulun
m
alarının,

2) Memur ve hizmetlileriyle her türlü araç, gereç ve imkânlarını siyasi bir partinin veya bağı
m
sız adayın
e
m
rinde
veya
h
e
rhangi
b
i
r
siyasi
veya
pro
p
aganda
faaliy
e
tin
d
e
çalıştır
m
alarının
ı
n, kullan
m
alarının
ı
n veya
kullan
d
ır
m
alarının

yasak olduğuna (298/63-2).

d) Devlet, katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler, iktisadi

devlet

teşekkülleri

ve

bunların

kurdu

k

ları

müesseseler

ve

or

t

aklı

k

ları

ile

d

iğer

k

a

m

u

tüzel

k

işilikleri, u

m

u

m

i

m

e

nfaa

t

lere

h

âdim

ce

m
i
y
etler
ve
Bank
a
cılık
Kanu
n
u'na
t
â
bi
t
e
şekkü
l
leri
n
,
si
y
asi
bir
p
a
rtinin
lehi
n
de
v
eya ale
y
hinde
v
e
ya vatandaş
l
n o
y
una tes
i
r etmek
m
aksadı

y
la
h
er türlü
y
a
y
inlarda bulunmala
r
ının
y
asak
o
lduğuna.

e) Bir önceki fıkrada sayılanlar ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların, seçmenin oyu nu etkileyebilec

e
k
girişimlerde
bulun
m
a
m
ak
ve
a
nılan
kan
u
n
hükü
m
lerine
ö
ze
n
le
u
y

m
ak
s
uretiyle
f
a
ali
y
etleri
n
i sürdürülebileceklerine...

Şeklinde düzenlenmiştir.

3. Gene, YSK'nin 04/03/2015 tarih ve 2015/291 sayılı kararında yer alan, yayın organlarının eşit ve adil seçimler için fırsat eşitliğini bozmayacak şekilde yayın adaletine uymalarına ilişkin hükümler ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun " **Dini ve dince kutsal sayılan şeyleri istismar yasağı** " başlıklı 87. maddesindeki, "**Siyasi partiler, Devletin sosyal ve ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek her ne surette olursa olsun propaganda yapamaz, istismar edemez veya kötüye kullanamazlar**" hükmü de, Anayasa'nın 10. maddesindeki "Kanun önünde eşitlik" hükmüne göre herkes için bağlayıcıdır.

4. Yürürlükteki **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın** üçüncü kısmının başlığı **“Cumhuriyeti n Temel Organları**”dır ve bu kısmın Birinci Bölümü **Yasama**, İkinci Bölümü **Yürütme**, Üçüncü Bölümü de **Yargı** alt başlığını taşımaktadır. Yürütmeyi düzenleyen ikinci bölümün ilk maddesi ise

“Cumhurbaşkanı

” başlığını taşımaktadır. Yani YSK kararının içinde atıf yapılmış olan 298 sayılı “**Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun**” un 62. Maddesinde yazılı

“Devlet

” ibaresi içine Cumhurbaşkanı da girmektedir. Aynı durum, Anayasanın “Kanun önünde eşitlik” ilkesini düzenleyen 10. maddesindeki “devlet organları” ibaresi için de geçerlidir.

5. Fiili duruma uygun olarak iç ve dış kamuoyunda hakim olan kanaat **Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan**

’ın göreve başlarken etmiş olduğu Anayasa’nın 103. maddesinde yazılı yemin metninin her bir kelimesini ihlal ettiği şeklindedir. Tarafsız olmayacağı hususunu ise defalarca kendisi dile getirmiştir. Cumhurbaşkanının göreve başladığı andan 25. Dönem milletvekili seçimi sürecinin başladığı tarihe kadar, hukuka, siyasi etiğe aykırı tutum ve söylemleri konusunda değerlendirme yapmak kamu oyunun ve ilgili kurumların görev alanına girer. 10 Mart 2015 tarihinden 25. Dönem milletvekili seçiminin tamamlanacağı tarih/saate kadar görevi ve makamı ne olursa olsun herkesin YSK tarafından alınan kararlara uyması gerekmektedir.

6. Cumhurbaşkanı 10 Mart 2015 tarihinden sonra yaptığı çeşitli toplantı, ziyaret, kabul, toplu açılış töreni vesaire nedeniyle yaptığı konuşmalarda açıkça “ **benim gönlümde yatan partiyi biliyorsunuz** ”

diyerek iktidar partisi AKP’yi işaret ederek

“400 milletvekili istiyorum

” dedikten sonra milletle alay edercesine

“ben 400 milletvekili istiyorum ama parti adı vermiyorum”

demiş, başta Anamuhalefet Partisi olmak üzere, AKP dışındaki partilerin başkanları, sözcüleri tarafından dile getirilen çeşitli görüşlere, sanki rakip siyasi partinin lideriymiş gibi isim vererek veya işaret ederek cevaplar yetiştirmiş, muhalefet partilerinin seçim bildirgelerini rakip siyasi parti başkanı gibi eleştirmiş, bunları yaparken dinî ve millî değerleri de kullanmıştır.

7. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 87. maddesinin, siyasi partiler için getirdiği “**dini ve dince kutsal sayılan şeyleri istismar yasağı**”

, tarafsızlığı Anayasal kısıtlara bağlanmış ve bir yürütme organı olarak “

Devletin başıdır

” diye tanımlanmış Cumhurbaşkanını fazlasıyla bağladığı halde, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Anayasa’nın 10, 101, 103 ve 104 üncü maddelerini ihlal ederek gene bir AKP temsilcisi gibi konuştuğu 2 Mayıs 2015 Batman ve 4 Mayıs 2015 Siirt tören-mitinglerinde Kuran’ı kürsüden seçim propagandası malzemesi olarak kullanması, Kürtçe Kuran imgesini kullanarak HDP’nin baraj altında bırakılması ve böylece iktidar partisinin seçimlerde avantaj sağlaması için

gayret etmesi, bunu yaparken asıl misyonunun tam tersine toplumu kutuplaştırmaktan dolayı hiçbir çekince duymadığını belli etmesi ve Anayasa'nın 10. ve 67. maddeleri birlikte dikkate alındığında, "serbest ve eşit" genel oy hakkı karşısında YSK'nin durumu değerlendirmesi ve hiçbir kişi, kurum ve makam ayrımı gözetmeksizin seçim denetimi yapması gerekmektedir.

8. İktidar partisine yakın basın çevrelerinden daha önce Cumhurbaşkanı'nın 7 Nisan 2015 tarihinden itibaren seçimler geçinceye kadar meydanlara çıkmayacağı sızdırılmışken, kamuoyu yoklamalarında AKP'nin oy oranlarında düşme görülmesinin ardından Cumhurbaşkanı tekrar açık hava toplantıları yapmaya başlamış, bu suretle günde 2-3 kez konuşma yaparak bütün basın yayın kuruluşlarını adeta işgal etmiştir. Açıkça seçim yarışına girmiş hatta AKP adına seçimleri yöneten kişi kimliğine bürünmüş olan Cumhurbaşkanı'nın bu konuşmalarına basın yayın kuruluşlarında yer verilmesi 236, 290 ve 291 sayılı YSK kararlarında belirtilen bu seçim sürecinde uyulması istenen yayın ilkelerine ve yayın adaletine ters düşmekte, seçim hukukunun gerektirdiği eşitlik, serbestlik ve dürüstlük ilkelerine aykırılık teşkil etmekte ve yayın içeriklerinin denetlenmesi görevini de ortaya çıkarmaktadır.

9. Bu durumun devamına izin verilmesi, 25. dönem yasama organını milletin serbest iradesi ile oluşmasına engel teşkil edecek, Anayasa ile düzenlenmiş en önemli devlet organlarından birinin yenilenmesi sürecine anayasa ve yasalara aykırı müdahaleleri hukuk-dışı biçimde meşrulaştırmaya hizmet edecek, bunun sonucunda dokunulmaz olduklarını sananların yine Anayasa'da tanımlanmış suçla yargılanmalarına kadar gidebilecektir. Bu süreçte görevini yapmayan Anayasal kuruluşlar da hukuken sorumlu olacaklardır.

10. Yukarıdaki nedenler gerekçe gösterilerek, 24. Dönem İzmir Milletvekili Oğuz Oyan olarak, tarafımızca 5.5.2015 günlü dilekçeyle YSK'ye başvuruda bulunulmuş;

a) Cumhurbaşkanı'nın, Anayasanın 105'inci maddesindeki "sorumluluk ve sorumsuzluk hali"ne ilişkin düzenlemenin "Cumhurbaşkanı'nın, Anayasa ve diğer kanunlarda... tek başına yapabileceği bütün işlemleri"nden sorumlu olacağını hükme bağladığı;

b) Kaldı ki, Anayasanın 10. maddesinde tanımlanan "kanun önünde eşitlik" ilkesinin ve bu maddenin 5 inci fıkrasına göre "Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etmek zorundadırlar" hükmünün Cumhurbaşkanı dahil bütün devlet organları için bağlayıcı olduğu;

- c) Cumhurbaşkanının tarafsızlığı, andiçmesi ile görev ve yetkilerini tanımlayan 101, 103 ve 104 üncü maddelerinin herhangi bir yoruma açık olmayan net sınırlar çizdiği;
- d) Gene Anayasa'nın 79. maddesi ile Kurulunuza verilen "Seçimlerin genel yönetim ve denetimi" görevinin tam olarak yerine getirilmesine hiçbir özel yorumun engel gösterilemeyeceği dikkate alınarak;
- e) Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim sürecinin başlangıç tarihi olan 10 Mart 2015 tarihinden sonraki konuşma ve demeçlerinin 236 sayılı YSK kararında belirlenen seçim yasaklarına, gene YSK'nin 3 Mart 2015 tarihli 291 sayılı kararının birçok hükmüne aykırılık teşkil ettiğine, makamı ve mevkisi ne olursa olsun herkesin YSK'ce belirlenen yasaklara riayet etmesine,
- f) Cumhurbaşkanınca bundan sonraki süreçte yapılacak konuşmalarda herhangi bir şekilde seçim sürecine ve vatandaşın oyuna tesir edecek kısımların radyo ve televizyon yayınlarında yer verilmemesine,
- g) 236 sayılı YSK kararının Sonuç bölümü II. Başlığı altında 28 Mayıs 2015 tarihinde, kamu görevlileri, başbakan, bakanlar vb. hakkında getirilen yasaklamaların tarafsızlığı Anayasal güvenceye alınmış Cumhurbaşkanı için fazlasıyla geçerli olduğuna,

karar verilmesi talebinde bulunulmuştur.

11. Talep, YSK'nin 07/05/2015 tarihli, 828 sayılı kararıyla değerlendirilmiş ve reddedilmiştir.

12. YSK kararında, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın; "Seçimlerin genel yönetimi ve denetimi" başlıklı 79. maddesinin; Birinci fıkrasında; "Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır." İkinci fıkrasında; "Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulundur. Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir

mercie başvurulamaz." hükmüne gönderme yapılmıştır.

13. Yine Anayasa'nın, "Sorumluluk ve sorumsuzluk hali" başlıklı 105. maddesinin; Birinci fıkrasında; "Cumhurbaşkanının, Anayasa ve diğer kanunlarda Başbakan ve ilgili bakanın imzalarına gerek olmaksızın tek başına yapabileceği belirtilen işlemleri dışındaki bütün kararları, Başbakan ve ilgili bakanlarca imzalanır; bu kararlardan Başbakan ve ilgili bakan sorumludur." İkinci fıkrasında; "Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz." Üçüncü fıkrasında; "Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır" hükümlerine gönderme yapılmış ve Anayasa'nın 105. maddesindeki, Cumhurbaşkanının görevi ile ilgili işlem ve eylemlerinden dolayı, siyasal sorumluluğu olmadığı gibi, ceza sorumluluğu da bulunmadığı, yalnız vatana ihanetten dolayı ceza sorumluluğu olduğu anımsatılmıştır.

14. “Yüksek Seçim Kurulunun yerleşmiş uygulamalarına göre, seçim işlemlerinin ve seçim sürecinin işlemeye başladığı tarih, aynı zamanda seçimin başlangıç tarihi olarak kabul edilmekte, seçim sürecinin başlaması ile oy verme gününe kadar bütün ilgililerce uyulması gereken seçim yasakları her seçim türüne göre 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un yukarıda belirtilen ilgili hükümleri göz önünde bulundurularak Yüksek Seçim Kurulunca ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.” Denilen kararda, YSK kararlarında atıf yapılan 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun, 298 sayılı Kanun'un ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanun hükümleri anımsatılmıştır.

15. Kararda; “yukarıda bazı hükümleri açıklanan 2015/290 sayılı kararda; 25. Dönem Milletvekili Seçiminde başlangıç tarihinden bitimine kadar olan dönemde basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkeleri düzenlenmiş olup, kararın bütününe bakıldığında, medya hizmet sağlayıcılarının siyasi partiler ve bağımsız adaylarla ilgili yapacakları yayınlar esas alınmış, yayın ilkeleri olarak seçim hukukunun temel ilkeleri olan eşitlik, serbestlik, dürüstlük ilkelerine titizlikle uyulması benimsenmiş, Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile ulusal düzeyde yayın yapan bütün özel radyo ve televizyon kanallarının ayırım gözetilmeden izlenmesi, yayın ilkelerine aykırılığın tespiti halinde düzenlenecek raporların, seçim dönemi içinde değerlendirilerek her haftanın perşembe günleri saat 17.00'ye kadar Kurulumuza sunulması istenilmiştir. Bir başka anlatımla, medya hizmet sağlayıcılarının seçim döneminde siyasi partiler ve adaylar hakkında eşitlik, serbestlik, dürüstlük ilkelerine aykırı olan yayınlarının Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uzmanı tarafından raporlanarak, Üst Kurulca değerlendirilmesini müteakip Kurulumuza sunulması gerekmektedir” denilerek, söz konusu kararda, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna medya hizmet sağlayıcılarının Cumhurbaşkanının faaliyetleri ile ilgili yayınlarını izlemesi, raporlaması ve

değerlendirmesi görevi verilmediği vurgulanmıştır.

16. “Anayasanın 79. maddesindeki düzenlemenin, Cumhurbaşkanının sorumsuzluk haline ilişkin 105. maddesini de kapsayacağı şeklinde yorumlanması da mümkün değildir” denilen kararda, “aynı konuda Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı Bülent TEZCAN'ın başvurusu 29/03/2015 tarih ve 472 sayılı, Halkların Demokratik Partisinin iki ayrı başvurusu 05/05/2015 gün ve 799 ile 06/05/2015 tarihli ve 821 sayılı kararlarımızla oybirliği ile reddedilmiştir” açıklaması yapılmıştır.

17. Karara göre YSK'nin, “04/03/2015 tarihli, 2015/290 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile özel radyo ve televizyon kuruluşlarının, seçimin başlangıç tarihi olan 10 Mart 2015 tarihinden oy verme gününün bitimine kadar yapacakları yayınlarda uymakla yükümlü oldukları yayın ilkelerinin belirlenmesine ilişkin kararında, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile özel radyo ve televizyon kuruluşlarının siyasi partiler ve adaylar arasında fırsat eşitliği tanınması esas düzenlenmiş olup, söz konusu kararda Cumhurbaşkanının faaliyetlerinin denetlenmesine ilişkin bir düzenleme bulunmadığı gibi, yukarıda değinildiği üzere Anayasanın 105. maddesindeki düzenleme nedeniyle Cumhurbaşkanının faaliyetlerine ait yayınların bu kapsamda değerlendirilmesi olanağı da bulunmamaktadır.”

18. YSK, yukarıdaki gerekçelerle, “298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 49 ilâ 66. maddelerinde seçim propagandasının usul ve esasları düzenlenmiş olup, bu maddelerdeki düzenlemeler siyasi parti ve adaylara yönelik olduğu gibi, anılan Kanun'da ve diğer seçim kanunlarında bu konuda yetki ve görev veren bir düzenlemeye yer verilmemesi nedeniyle Yüksek Seçim Kurulunun Cumhurbaşkanının faaliyetlerini denetleme yetkisi de bulunmadığından” istemin reddine karar vermiştir.

B- Bireysel başvuru kapsamındaki haklardan hangisinin hangi nedenlerle ihlal

edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve delillere ait özlü açıklamalar:

19. 6126 sayılı Yasanın 46. maddesinin 1. Fıkrası uyarınca “Bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir

”. Bu kural uyarınca, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru koşullarından biri başvurusunun

bir işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle mağdur olmasıdır. Ancak AİHM içtihadında açık olduğu üzere bu mağduriyetin mutlaka doğrudan olması gerekmez.

20. Anayasa'nın 148. maddesinin 3. fıkrasına göre "Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir". Anayasa hükmü, hakkı ihlal eden kamu gücü açısından bir fark gözetmemiştir.

21. Başvuru konusu YSK kararı bu dilekçede özetlendiği gibi başvurucunun, hem milletvekili ve seçime giren bir partinin üyesi olarak hem de Anayasa gereği serbest, eşit, gizli genel oy kullanacak olan bir seçmen olarak güncel ve kişisel haklarını somut bir şekilde ihlal etmektedir.

22. 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrasında, Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlerin bireysel başvuruya konu edilemeyeceği, Anayasa'nın 79. maddesinde, YSK kararlarına karşı hiçbir mercie başvurulamayacağı hükme bağlanmıştır. YSK kararlarına karşı hiçbir mercie başvurulmaması, YSK kararlarının, Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler arasında sayılması anlamına gelmez.

23. Anayasa'nın 79. maddesinde, YSK'ye "yönetim" ve "denetim" olmak üzere iki ayrı görev verilmiştir. 79. maddede vurgulanan önemli özellik, bu genel yönetim ve denetimin "yargı organları" tarafından yapılmasıdır. Denetim görevi, "seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama" şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanım, seçimlerin yönetimiyle ilgili "idari nitelik" taşımayan işlemlerde, Anayasa'nın 36. maddesindeki "hak arama hürriyeti"nin, seçim konularında, YSK'de aranması ve kesin kararın da YSK'de verilmesi gerektiğinin ifadesidir. YSK'nin seçimlerin denetimiyle ilgili görevleri kapsamında verdiği kararlar yargısal niteliktedir ve bu nedenle de "seçim yargısı" ile görevli YSK'nin kararlarına karşı bireysel başvuruda bulunulması mümkündür. Nitekim AİHM de, Sözleşmenin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılama hakkı bağlamında mahkeme kavramını, kurumsal tanımlama ile değil, icra edilen fonksiyonun yargısal olup olmadığı tanımlamasıyla açıklamaktadır.

24. YSK kararları kesindir ve bu kesinlik seçimlerle ilgili olağan kanun yollarının tüketildiğini gösterir. Bu nedenle, "seçme hakkı"nın ihlali iddiasıyla bireysel başvuru için gerekli olağan kanun yolları tüketilmiş olup bu konuda hukuksal sorun bulunmamaktadır.

25. Genel anlamıyla, serbest seçim, siyasal katılım, seçme ve seçilme haklarını gösteren bu hüküm, Anayasa'nın 67. maddesinin birinci fıkrasında; "Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma (...) hakkına sahiptirler", ikinci fıkrasında; "Seçimler (...) serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır" karşılığını bulmuştur.

26. AİHS Ek Protokol hükmü ile Anayasa hükmü birlikte değerlendirildiğinde, Anayasa'nın 148. maddesindeki, "(...) Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin (...)" sözcüklerinin ve bireysel başvurunun gereği yerine getirilmiştir.

27. Bu başvuru dilekçesinin konusu, yalnızca genel seçimlerde değil, görevde bulunduğu dönemdeki tüm işlerde, Anayasa gereği "tarafsız" olması gereken Cumhurbaşkanı'nın, seçime katılan bir parti lehine, diğer partiler aleyhine tarafsızlığını yitirmesi, toplumdaki uyarılara rağmen bu tavrını sürdürmesi, YSK kararlarını bile iktidar partisinin seçim meydanlarına dönüştürülmüş toplu açılış törenlerinde siyasal istismar konusu yapması, böylece, serbest ve eşit genel oy ilkesini, seçme ve seçilme haklarını ihlal etmesine bağlı olarak, bu seçimleri denetlemekle görevli YSK'nin de Cumhurbaşkanı'nın yaptığı bu ihlali denetlememesi sonucu, kamu gücü tarafından hak ihlalidir.

28. YSK, hem Anayasa tarafından güvence altına alınmış seçme ve seçilme hakkını, hem kendisinin hiçbir istisnası olmayan denetim hakkını, hem de serbest ve eşit genel oyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesindeki kanun önünde eşitlik ilkesi kapsamında Cumhurbaşkanı ile seçme hakkı bulunan herkesin eşit olduğunu ihmal ederek, yalnızca Anayasa'nın 105. maddesini göstererek "Cumhurbaşkanı'nın faaliyetlerini denetleme yetkisi bulunmadığı" gerekçesine bağlı karar vererek hak ihlaline neden olmuştur.

29. YSK'nin denetim görevi, Cumhurbaşkanı'nın faaliyetleri değil, seçimlerdir ve seçimlerle ilgili olarak Cumhurbaşkanı herkesle eşittir. Hatta "tarafsızlık" ilkesi nedeniyle sınırlıdır. Cumhurbaşkanı gibi, "devletin başı" sıfatını taşıyan bir makam sahibinin söz ve hareketlerinin ve bu kapsamda süreklilik gösteren kapalı ve açık alan konuşmalarının medyada geniş yer bulmasının seçmenleri etkilememesi düşünülemez.

30. Diğer deyişle, Cumhurbaşkanı'nın sözleri ya da eylemleri, şikayet ve itiraz konusuysa; bu şikayet, siyasal katılım, seçme ve seçilme haklarını ihlale dayanıyorsa, YSK'nin bu denetimden

kaçması, kamu gücü tarafından hak ihlalidir. YSK'den talep edilen Cumhurbaşkanı'nın faaliyetlerini denetlemesi değil, "serbest, eşit, gizli, genel oy" un ve bu konudaki hak ihlalinin denetimidir.

31. Seçme ve seçilme hakkı, anayasal güvenceye bağlanmış ve bu şekilde kamu makamlarının, kamu gücünü kullanarak keyfi müdahalelerine karşı koruma altına alınmıştır. Seçimlerde kamu gücünün kullanılmasında, Cumhurbaşkanı dahil kamu gücü kullanan herkes eşittir. Buradaki eşitlik, seçme ve seçilme hakkının en temel ilkesidir.

32. Anayasa maddeleri arasında üstünlük yoktur. Seçim denetiminde Cumhurbaşkanının sorumsuzluğu maddesine sığınılması, seçim konusuyla ilgili olmayan bir maddeye keyfi olarak sarılmadan öte, devletin temel organlarıyla ilgili iş bölümü, görev, yetki ve sorumluluk dağılımının, temel hak ve özgürlüklerin önüne geçmesi anlamına gelir ki, ne AİHS'de ne de Anayasa'nın temel haklar ve ödevler kısmında böyle bir ayırım ve istisna bulunmamaktadır. Temel hak ve özgürlükler, "herkes" sözcüğüyle anlatılırken, Anayasa'nın 67. maddesinde "vatandaşlar" sözcüğü kullanılmıştır ve seçimlerde eşitlik ilkesi gereği Cumhurbaşkanı da 67. madde kapsamında "vatandaş"tır. Vatandaşlardan tek farkı, "tarafsız" olması gerektiğidir. Bu tarafsızlık, seçim denetiminden sorumlu YSK'nin gözetmesi gereken temel konulardan biridir. Bu konuda ne Cumhurbaşkanının keyfi takdir yetkisi vardır ne de YSK'nin sınırsız yorum yetkisi.

33. Kamu gücünün keyfi kullanımına karşı, vatandaşların serbest ve eşit seçim hakkını koruma görevi, Anayasa'nın 79. maddesiyle yargı organlarına ve nihayetinde, kararları kesin olan YSK'ye verilmiştir. Bu denetimin yapılmaması ya da aksatılması, AİHS'nin ve Anayasa'nın ihlalidir.

C- Başvurucunun güncel ve kişisel bir temel hakkının doğrudan zedelendiği

iddiasının açıklanması:

34. Başvurucu, Anamuhalefet Partisi üyesi ve milletvekili olarak hem siyasi kimliği hem de seçmen kimliği nedeniyle ihlalin doğrudan mağdurudur.

35. YSK'nın 07/05/2015 tarih ve 828 sayılı kararı ile **Anayasa madde 67 ve AİHS Ek (1) Sayılı Protokol madde 3'te yer alan Serbest seçim hakkı, siyasal katılım hakkı, seçme ve seçilme hakkı** ihlal edilmiştir. AİHS'ye Ek

(1) Nolu Protokolün 3. maddesinde "Yüksek Sözleşmeciler Tarafından, yasama organının seçilmesinde halkın kanaatlerinin özgürce açıklanmasını sağlayacak şartlar içinde, makul aralıklarla, gizli oyla serbest seçimler yapmayı taahhüt ederler." hükmüne yer verilmiştir.

36. YSK'nın sözkonusu kararı kesinleşmiş bir yargı kararı mahiyetinde olup kurulan hüküm Anayasa'nın 10'uncu ve 79'uncu maddeleri hükümleri, lafzı ve ruhu ile dikkate alınmadan kurulmuş olduğundan Anayasa'nın 36'ncı maddesindeki **Adil Yargılanma Hakkı** ihlal edilmiştir.

III- BAŞVURU YOLLARININ TÜKETİLDİĞİNE İLİŞKİN BİLGİLER

37. Anayasa'nın 148. maddesinde, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şartı getirilmiştir. Yukarıda da açıklandığı gibi, YSK kararları kesin olduğundan, başvuru yolları tüketilmiş ve bu şart yerine getirilmiştir. Bu konuda Anayasa Mahkemesi dışında başvurması mümkün bir hukuk yolu bulunmamaktadır.

IV- DİĞER BİLGİLER

Başvurucunun kamuya açık belgelerde kimliğinin gizli tutulması talebi yoktur.

